

Bevolkingsprognose per wijk gemeente Dordrecht 2004-2020

Achtergrond en doel

Hoe ziet de bevolkingssamenstelling van Dordrecht er in 2020 uit? Welke ontwikkelingen zijn er per wijk te verwachten? Hoe groot zijn de effecten op de vraag naar voorzieningen op verschillende maatschappelijke terreinen? De bevolkingsprognose geeft antwoord op deze vragen. Voor de gemeente is het voor het voeren beleid van belang te weten welke veranderingen er als gevolg van demografische ontwikkelingen in de vraag naar voorzieningen zijn te verwachten. Bovendien zijn de verandering van invloed op de vraag naar goederen en diensten welke door het bedrijfsleven worden aangeboden. De bevolkingsprognose blikt vooruit tot het jaar 2020. Het is een resultaat van veronderstellingen aangaande woningbouw, geboorte, sterfte en migratie.

De prognose geeft op lange termijn mede richting aan toekomstvisies voor verschillende beleidsterreinen. Bovendien biedt het handvaten voor getalsmatige doorrekening voor concrete besluitvorming.

Opzet en uitvoering

Voor de vooruitberekening van het aantal inwoners voor de gemeente als geheel en per wijk is gebruik gemaakt van het GBPRO model dat door Pronexus in opdracht van de Vereniging voor bureaus voor Statistiek Onderzoek is ontwikkeld. Bij het maken van bevolkingsprognoses zijn vier factoren van groot belang: het aantal geboorten, het aantal sterfgevallen en de binnenlandse- en buitenlandse migratie. De binnenlandse migratie is grotendeels afhankelijk van de woningbouw. Buitenlandse migratie hangt voor een groot deel samen met de economische conjunctuur en het Nederlandse toelatingsbeleid. De verwachtingen voor de toekomst van deze factoren zijn voor een belangrijk deel vastgesteld op basis van ervaringen uit het verleden. Met ander woorden: het verwachte aantal geboorten wordt gebaseerd op het geboorteverloop van de afgelopen jaren. Hetzelfde geldt voor het aantal te verwachten sterfgevallen en het te verwachten migratiecijfer. Voor het verwachte buitenlandse migratiesaldo wordt de trend van de landelijke prognose van het CBS aangehouden.

Belangrijkste resultaten

Bevolkingsontwikkeling Dordrecht 2004-2020

De bevolking van Dordrecht blijft volgens de prognose tot aan 2010 stabiel op ongeveer 120.000 inwoners. Vanaf 2010 neemt de woningvoorraad relatief sterker toe dan in de jaren daarvoor. Dit vertaalt zich in meer ruimte voor vestigers en daardoor een groei van de bevolking naar bijna 122.000 in 2015. In 2020 worden 121.600 inwoners geraamd.

Componenten van de bevolkingsontwikkeling

De bevolkingsamenstelling wordt naast geboorte en sterfte voor een belangrijk deel bepaald door de component migratie.

Geboorten

Het aantal geboorten in Dordrecht loopt naar verwachting terug van gemiddeld 1600 per jaar naar 1470 in 2020. Hiervoor zijn twee redenen aan te wijzen. De eerste is dat het aantal jongvolwassen vrouwen in de leeftijdsgroep 30-34 fors zal dalen. Daarbij speelt de demografische ontwikkeling een rol, er zijn minder jongeren. Daarnaast wordt als gevolg

van een strenger asielbeleid een lagere instroom van o.a. jong-volwassenen vanuit het buitenland verwacht.

Sterfte

Het aantal overlijdens neem geleidelijke toe van 1120 per jaar naar 1250 per jaar in 2020.

Migratie

De **binnenlandse migratie**¹ varieert in de prognoseperiode en hangt samen met de woningvoorraad-ontwikkeling. Het binnenlandse migratiesaldo varieert van gemiddeld -459 per jaar voor de periode 2005-2009, gemiddeld -234 per jaar voor de periode 2010-2014 en gemiddeld -609 per jaar voor de periode 2015-2019.

De **buitenlandse migratie**² is minder gevoelig voor de woningvoorraadontwikkeling gezien het hoge aantal vestigers vanuit het buitenland in de afgelopen jaren waarin de woningbouw stagneerde.

Een strenger asielbeleid van de overheid heeft effect op het aantal vestigingen vanuit het buitenland. Vanaf 2002 heeft zich een dalende trend ingezet. Het aantal immigranten is fors gedaald terwijl het aantal emigranten naar het buitenland gelijk is gebleven. Dit heeft geresulteerd in een buitenlands migratiesaldo van +89 in 2003. Dit is beduidend lager dan in de jaren daarvoor. Over de periode 1999-2003 bedroeg het buitenlandse migratiesaldo namelijk gemiddeld +428. Voor de periode 2005-2009 wordt een positief buitenlands migratiesaldo van +215 gemiddeld per jaar geraamd. Voor de periode 2010-2014 is het saldo +328 en over de periode 2015-2019 +329 gemiddeld per jaar. De buitenlandse migratie is conform de trend van de landelijke bevolkingsprognose van het CBS.

Leeftijdsopbouw

De bevolking van Dordrecht zal qua leeftijdsopbouw fors veranderen. Het aantal 0-14 jarigen zal licht afnemen, terwijl de groep 15-29 jaar gering zal groeien. Een grote verandering is te zien bij de jongvolwassenen. Het aantal 30-44 jarigen zal namelijk over een periode van 16 jaar met 20% in omvang afnemen.

Verder wordt de vergrijzing goed zichtbaar in de prognose. Het effect van de relatief grote groep 'babyboomers' komt tot uitdrukking in een sterke toename van het aantal 60-74 jarigen. De groep neemt toe van 14.000 in 2004 naar bijna 20.000 in 2020, dit is een groei met 40%. Na 2020 zal dit zijn doorwerking krijgen in een toenemend aantal 75 plussers. In de beschouwde prognoseperiode 2004-2020 verwachten we voor de groep een lichte stijging met 2,5%.

Wijken

De Dordtse bevolking neemt toe in de wijken waar veel woningen gebouwd worden. Dit zijn Noordflank (ontwikkeling Stadswerven) Staart (nieuwbouwlocatie Oostpoort), Crabbehof/Zuidhoven en Dubbeldam (nieuwbouwlocaties Klein Dubbeldam, Kombipark, Leerpark, Golf en Wonen). In Nieuw-Krispijn en het Reeland blijft de bevolking vrijwel gelijk. De overige wijken kenmerken zich door een dalende bevolking. Daarbij zijn verschillende redenen aan te wijzen. Voor Oud Krispijn is sprake van een verdunning van de woningvoorraad. In Sterrenburg vindt een sterke vergrijzing plaats. Stadspolders krijgt op termijn met ontgroening te maken. Per saldo zorgen de wijken met verdichtingslocaties en nieuwbouw ervoor dat het verlies aan inwoners in andere wijken wordt gecompenseerd. Wel ontwikkelen de wijken zich volgens de modelmatige doorberekening qua leeftijdsopbouw verschillend. Dit hangt af van de demografische opbouw in het verleden en de uitbreiding van het aantal woningen in een wijk.

¹ Binnenlandse migratie: de migratie tussen Dordrecht en andere gemeenten in Nederland.

² Buitenlandse migratie: de migratie tussen Dordrecht en het buitenland.

Effecten van de verandering in de leeftijdopbouw op maatschappelijke terreinen

Welke veranderingen als gevolg van ontwikkelingen van de potentiële³ leeftijdsgroepen staat Dordrecht te wachten. In onderstaand overzicht komt de verandering in de leeftijdsopbouw per maatschappelijk terrein tot uitdrukking. Het gaat daarbij om de behoefte aan voorzieningen voor onderwijs, sport wonen, sociale zorg en gezondheidszorg. Vanuit het bedrijfsleven bezien is het van belang om te weten welke veranderingen qua leeftijdsopbouw in het arbeidsaanbod vallen te verwachten.

De uitkomsten van de bevolkingsprognose zijn de basis voor behoefteberekeningen. Voor de exacte behoefteberekening spelen meerdere factoren een rol, zoals de participatiegraad.

Schema 1 Verwachte ontwikkelingen per potentiële leeftijdsgroep naar maatschappelijk terrein, periode 2004-2020

Maatschappelijk terrein	Doelgroep	Leeftijdsgroep	Ontwikkeling 2004-2020
Vraagzijde			
Voorschoolse periode	Baby's	0-1 jaar	Dordrecht: -7,5% In Noordflank, Nieuw-Krispijn, Wielwijk nog lichte stijging. In Staart stabilisatie. In de overige wijken afname.
Onderwijs	Peuters	2-3 jaar	Dordrecht: -8,1% Noordflank, Nieuw-Krispijn en Staart lichte toename. Crabbefhof stabilisatie
	Basisonderwijs	4-11 jaar	Dordrecht: -5,5% Toename in Noordflank, Nieuw-Krispijn, Staart, Wielwijk, Crabbefhof en Dubbeldam
	Voortgezet onderwijs Middelbaar beroepsonderwijs	12-16 jaar 17-22 jaar	Dordrecht: -2% Dordrecht: +6%
Sport	Potentiële sporters	5-39 jaar	Dordrecht: -6,1%
Wonen	Senioren	55-64 jaar	Dordrecht: +20%
	Ouderen	65-74 jaar	Dordrecht: +43%
Sociale zorg	Zorgbehoevenden	75 +	Dordrecht: +2,5%
Aanbodzijde			
Arbeid	Potentiële beroepsbevolking	15-64 jaar	Dordrecht: -0,8%
		waarvan	
		15-24 jaar	+6%
		25-44 jaar	-14%
		45-54 jaar	+5%
	55-64 jaar	+20%	

³ De leeftijdsgroep die relevant is voor een maatschappelijk terrein.